

BIJLAGE 1 BIJ TRANSACTIEOVEREENKOMST CREDIT SUISSE

DEEL I: FEITENRELAAS

1. **Inleiding**
2. **Wettelijk kader**
3. **Onderzoeksbevindingen**
4. **Gevolgen dienstverlening Credit Suisse**

DEEL II: WAARDERING

5. **Kwalificatie Openbaar Ministerie**
6. **Ernst van de feiten**
7. **Standpunt Credit Suisse**
8. **Nieuw beleid**
9. **Beslissing tot transigeren**
10. **Afdoening van het strafrechtelijk onderzoek**

DEEL I: FEITENRELAAS

1. Inleiding

1.1 Doel en inhoud

In dit feitenrelaas wordt beschreven hoe en waarom Credit Suisse AG ("Credit Suisse") vanaf 2016 onderwerp werd van een strafrechtelijk onderzoek van de Fiscale Inlichtingen en Opsporingsdienst ("FIOD"), onder leiding van het Openbaar Ministerie (hierna "OM"), onder de naam 'Montenegro'. Ingegaan wordt op de feiten en omstandigheden die uit dit onderzoek zijn gebleken.

1.2 Korte beschrijving van Credit Suisse

Credit Suisse was een van de grootste banken van Zwitserland en opereerde ook internationaal, o.a. met bankvergunningen in diverse Europese landen.

Credit Suisse bood rechtstreeks vanuit Zwitserland aan Nederlandse cliënten financiële dienstverlening aan. De onderhavige zaak heeft betrekking op deze rechtstreekse financiële dienstverlening.

Credit Suisse (Luxemburg) SA had daarnaast een bijkantoor in Nederland, dat opereerde op basis van verdragen die banken in staat stellen om met een in de Europese Unie afgegeven bankvergunning ook in andere EU-lidstaten financiële dienstverlening aan te bieden. Credit Suisse Luxemburg heeft het Nederlandse bijkantoor inmiddels gesloten.

In maart 2023 werd Credit Suisse overgenomen door UBS Group AG ("UBS"), een andere Zwitserse bank. Op 12 juni 2023 liet UBS via een persbericht weten dat de overname was voltooid. Credit Suisse is inmiddels opgegaan in UBS en bestaat niet meer.

1.3 Aanleiding en verloop strafrechtelijk onderzoek

Het onderzoek tegen Credit Suisse is gestart naar aanleiding van informatie die het Team Criminele Inlichtingen ("TCI") van de FIOD in 2015 ontving. Dit betrof de navolgende informatie:

"Credit Suisse, met het hoofdkantoor in Zurich, had in de periode gelegen tussen maximaal 2003 en 2010 op de afdeling "privat banking" ongeveer 4000 rekeninghouders als klant met een adres in Nederland en/of Nederlandse Antillen.

De verdeling is als volgt: Nederland ruim 3000 rekeninghouders, Curacao ruim 400 rekeninghouders en Aruba meer dan 60 rekeninghouders.

De onderverdeling voor Nederland is natuurlijke personen ruim 400 rekeninghouders, rechtspersonen ruim 1100 rekeninghouders en nummer-rekeningen ruim 1800 rekeninghouders

Uit deze TCI informatie kwam naar voren dat Credit Suisse deze rekeninghouders (hierna: "Rekeninghouders") (vanuit Zwitserland) actief zou hebben gefaciliteerd in het ontduiken van Nederlandse belastingen. Credit Suisse zou gebruik maken van een wereldwijd netwerk van accountantskantoren, advocatenkantoren en andere banken, die potentiële cliënten naar Credit Suisse zouden verwijzen. De TCI informatie was zeer gedetailleerd en omvatte ook veronderstelde namen van betrokken klanten en betrokken medewerkers van Credit Suisse.

De TCI-informatie vond steun in het feit dat Credit Suisse in mei 2014 een schikking met de Amerikaanse justitie had getroffen ten aanzien van het faciliteren van belastingontduiking door Amerikaanse belastingplichtigen.

Onderzoek wees onder meer uit dat Credit Suisse voor 2015 tekort schoot in het doen van onderzoek naar de herkomst van vermogen van Nederlandse klanten en klanten in de periode voor 2015 faciliteerde in het binnen Zwitserland houden van alle rekeninggegevens en correspondentie. Ook wees onderzoek naar geïdentificeerde Rekeninghouders uit dat ongeveer de helft van die rekeninghouders hun vermogen niet aangaf bij de Belastingdienst. Hierop is Credit Suisse aangemerkt als verdachte.

Er heeft vervolgens in de periode 2016 t/m 2023 strafrechtelijk onderzoek plaatsgevonden. Dit onderzoek bestond (onder meer) uit het beoordelen van vele tienduizenden pagina's onderzoeksinformatie, het horen van meer dan 100 getuigen en verdachten, het doorzoeken van het kantoor van Credit Suisse in Amsterdam, opnemen en uitluisteren van telefoonverkeer en het vragen en verkrijgen van buitenlandse rechtshulp. Dit heeft geresulteerd in een onderzoeksdossier van meer dan 10.000 pagina's. Hieruit komt het volgende beeld naar voren.

2. Wettelijk kader

2.1 Doen van onjuiste aangifte

Artikel 69 lid 2 Algemene Wet op de Rijksbelastingen stelt het opzettelijk doen van onjuiste belastingaangifte strafbaar als misdrijf, voor zover daardoor te weinig belasting wordt geheven.

Rekeninghouders die vermogen bij Credit Suisse hebben aangehouden en dit vermogen opzettelijk niet als onderdeel van hun aangifte inkomstenbelasting hebben aangegeven, hebben zich hieraan schuldig gemaakt.

Op het doen van onjuiste aangifte staat (voor een rechtspersoon) een maximale geldboete van de zesde categorie of (indien hoger) driemaal het bedrag van de te weinig geheven belasting.

2.2 Medeplichtigheid

Van medeplichtigheid bij een misdrijf is sprake, wanneer een persoon opzettelijk behulpzaam is bij het plegen van een misdrijf en/of opzettelijk gelegenheid, middelen of inlichtingen verschaft tot het plegen van het misdrijf. Er dient sprake te zijn van het opzet op de medeplichtigheid en ook het misdrijf zelf.

Er kan sprake zijn van medeplichtigheid bij het doen van onjuiste aangifte, als een partij behulpzaam is geweest bij het doen van een dergelijke onjuiste aangifte.

Er dient voor dergelijke medeplichtigheid sprake te zijn geweest van opzet voor het bieden van die hulp. Er dient dan ook sprake te zijn geweest van opzet op het doen van onjuiste aangifte.

Een belastingplichtige kan – zolang er nog geen onderzoek loopt – zijn belastingaangifte alsnog corrigeren. In dat geval kan de belastingplichtige gebruik maken van de zogenoemde inkeerregeling van artikel 69 lid 3 AWR. Een dergelijke inkeer ontheft echter niet zonder meer een medeplichtige van strafrechtelijke aansprakelijkheid.

Voor medeplichtigheid aan onjuiste belastingaangifte kan (aan een rechtspersoon) een geldboete worden opgelegd die een derde lager is dan voor het gronddelict.

3. Onderzoeksbevindingen

3.1 Dienstverlening Credit Suisse

Uit het strafrechtelijk onderzoek is naar voren gekomen dat Credit Suisse in Zwitserland haar Rekeninghouders faciliteiten aanbood, die door hen werden gebruikt om hun anonimiteit richting (belasting)autoriteiten te faciliteren. Het ging, in aanvulling op de in Nederland gebruikelijke depositodienstverlening, onder meer om:

- **Vasthouden van post** – Rekeninghouders konden gebruik maken van dienstverlening, waarbij post ter zake van de bij Credit Suisse aangehouden bankrekening door Credit Suisse werd achtergehouden en door de Cliënt fysiek bij Credit Suisse kon worden opgehaald. Volgens getuigen vroeg Credit Suisse hiervoor een hoge jaarlijkse vergoeding en gaf zij Cliënten mee om de post vóór vertrek uit Zwitserland weg te gooien.
- **Nummerrekeningen** – Rekeninghouders konden bij Credit Suisse een rekening aanhouden, die op basis van een nummer door Credit Suisse werd geadministreerd. Hierdoor werd de identiteit van de rekeninghouder voor externe partijen afgeschermd.
- **Coderekeningen** – Rekeninghouders konden zich desgewenst voor hun financiële dienstverlening identificeren met een codenaam (zoals "██████" of "██████") en de bank daarmee benaderen ("u spreekt met ██████").
- **Offshore rechtspersonen** – Nadat Credit Suisse wettelijk werd verplicht om over spaartegoeden te rapporteren aan buitenlandse belastingautoriteiten, konden Rekeninghouders bij Credit Suisse spaargeld onder brengen in een niet-Europese rechtspersoon, in een land dat geen verdragen met Nederland had gesloten die mogelijkheden boden voor fiscale gegevensuitwisseling. Bij deze dienstverlening was postvang standaard.

3.2 Wetenschap Credit Suisse

Diverse voormalige Rekeninghouders van Credit Suisse hebben verklaard dat Credit Suisse haar voornoemde diensten aanbood met de mededeling dat deze hun vermogen buiten gezichtsveld van Nederlandse belastingdienst zouden houden.

Daarnaast hebben OM en FIOD notities van een werknemer van Credit Suisse aangetroffen, waaruit volgt dat Credit Suisse in ieder geval vanaf 2014 op de hoogte was van het feit dat een groot aantal Rekeninghouders hun vermogen niet bij de Belastingdienst had opgegeven.

Verder verdient opmerking dat Credit Suisse in diverse andere landen, waaronder de Verenigde Staten, Duitsland, Frankrijk en Italië schikkingen heeft getroffen voor het aanbieden van gelijksoortige dienstverlening aan Cliënten in deze landen. Uit deze schikkingen valt op te maken dat Credit Suisse ook aan ingezetenen (belastingplichtigen) van die landen soortgelijke dienstverlening aanbood. Bij het aangaan van een schikking in de VS heeft Credit Suisse erkend dat zij in volle wetenschap Amerikaanse cliënten heeft geholpen bij het verbergen van bezittingen voor de Amerikaanse belastingdienst.

4. Gevolgen dienstverlening Credit Suisse

Gevolg van de dienstverlening van Credit Suisse aan Rekeninghouders, is dat een deel van deze cliënten in staat waren om op een effectieve wijze vermogen niet aan te geven en buiten het zicht van de Nederlandse fiscus te houden. Hierdoor is de Belastingdienst aanzienlijke belastinginkomsten misgelopen. Ook heeft de Belastingdienst hoge kosten gemaakt voor de opsporing van Zwitserse spaartegoeden waarvan Rekeninghouders geen aangifte hadden gedaan.

Zoals hiervoor aangegeven, bediende Credit Suisse volgens de TCI-informatie ca. 4.000 Rekeninghouders. De Belastingdienst heeft in de gevallen waarin is vastgesteld dat een Rekeninghouder geen belasting had afgedragen, de gemiste belastingopbrengst, waar wettelijk mogelijk vermeerderd met boete, inmiddels op de betreffende Rekeninghouders verhaald.

Binnen deze groep van ruim 4.000 Rekeninghouders bevinden zich 12 Rekeninghouders waarop het strafrechtelijk onderzoek zich richt. Ook voor deze groep geldt, dat de Belastingdienst gemiste belastingopbrengsten, waar mogelijk vermeerderd met boete heeft verhaald.

Het OM heeft ten behoeve van het strafrechtelijk onderzoek en de afdoening daarvan met betrekking tot deze 12 Rekeninghouders in aanmerking genomen, dat Credit Suisse een vergoeding heeft ontvangen, die in algemene zin hoger lag dan de bancaire tarifiering in de reguliere Nederlandse financiële dienstverlening en er voor de hiervoor genoemde diensten ook nog specifieke vergoedingen werden ontvangen. Het ging hierbij naar schatting om een bedrag van ongeveer EUR 600.000.

DEEL II: WAARDERING OM

5. Kwalificatie van Openbaar Ministerie

Naar opvatting van het OM is medeplichtigheid van Credit Suisse aan onjuiste belastingaangifte ten aanzien van de voornoemde 12 Rekeninghouders bewijsbaar.

Dit omdat Credit Suisse deze Rekeninghouders behulpzaam was bij belastingfraude, door hen dienstverlening aan te bieden die deze cliënten in staat stelde om een dergelijke onjuiste belastingfraude ongedetecteerd te doen, terwijl Credit Suisse (ten minste) in algemene zin wist of redelijkerwijze had moeten vermoeden dat haar dienstverlening daarvoor werd en kon worden gebruikt.

OM en FIOD zijn van opvatting dat het feit dat dergelijke dienstverlening ook door andere banken plaatsvond, geen rechtvaardiging oplevert voor het verlenen van dergelijke diensten aan Rekeninghouders.

Er moet naar opvatting van OM en FIOD worden gekeken naar het actief en in combinatie aanbieden van dergelijke diensten door Credit Suisse aan dergelijke Rekeninghouders en de omstandigheden en intenties waaronder en waarmee dit is gebeurd.

6. Ernst van de feiten

Ten aanzien van de ernst van de feiten merkt het OM allereerst op, dat de Belastingdienst inkomsten is misgelopen, wat de Nederlandse maatschappij schade heeft toegebracht.

Ten tweede heeft (faciliteren van) belastingfraude een ondermijnend effect op de belastingmoraal. Lange tijd was het "sparen in Zwitserland" een maatschappelijk bekend fenomeen met een aanzuigende werking op personen die het betalen van vermogensbelasting wilden ontduiken. Credit Suisse heeft hier naar opvatting van het OM een faciliterende rol in gehad.

Ondertussen dient naar opvatting van het OM hierbij ook de tijdsgeest te worden meegewogen. Het fenomeen "sparen in Zwitserland" was een algemeen verbreid fenomeen dat samenhang met het Zwitserse bankgeheim. Credit Suisse kan naar opvatting van het OM niet zozeer het bestaan van dit fenomeen, maar meer specifiek het ondersteunen en profiteren van dit fenomeen worden verweten.

7. Standpunt Credit Suisse

Credit Suisse heeft het OM laten weten te betreuren dat er onjuiste belastingaangifte is gedaan door Rekeninghouders en dat mede door dienstverlening van Credit Suisse niet kenbaar was voor de Belastingdienst dat deze cliënten onjuiste belastingaangifte hadden gedaan.

Credit Suisse onderkent dat het – ongeacht de strafrechtelijke kwalificatie – onwenselijk is dat haar dienstverlening wordt gebruikt voor het doen van onjuiste belastingaangifte en dat dit in het vervolg dient te worden voorkomen.

Credit Suisse geeft aan dat zij haar controle op naleving van belastingwetgeving door cliënten heeft verscherpt. Zij wil deze kwestie achter zich laten en met het OM tot een buitengerechtelijke oplossing komen.

8. Nieuw beleid

Het OM constateert dat Credit Suisse sinds de onderzochte periode haar beleid heeft aangepast door haar interne compliance aan te scherpen.

Credit Suisse heeft vanaf (in ieder geval) de zomer van 2014 actief afscheid genomen van Rekeninghouders die hun vermogen niet aan de Belastingdienst opgaven. Zij heeft Rekeninghouders ook actief benaderd om gebruik te maken van de inkeerregeling en te helpen om hun vermogen alsnog bij de Belastingdienst op te geven.

Ook heeft Credit Suisse sindsdien verantwoordelijkheid genomen voor haar rol bij de naleving van belastingwetgeving door haar (internationale) klanten. Credit Suisse heeft OM en FIOD uitgebreid voorgelicht over haar compliance beleid dat zich hier specifiek op richt.

Credit Suisse heeft haar bijkantoor van Credit Suisse Luxemburg SA in Nederland op 30 juni 2023 gesloten.

9. Beslissing tot transigeren

Het OM is van opvatting dat het inzicht dat Credit Suisse toont in de gedragingen en het feit dat Credit Suisse haar beleid ten aanzien van naleving van belastingwetgeving door haar (internationale) klanten heeft aangescherpt, de weg vrij maken voor een transactie.

De kans op herhaling wordt hiermee immers sterk beperkt. Dit geldt te meer nu Credit Suisse haar bijkantoor in Nederland heeft gesloten, nauwelijks diensten meer aanbiedt aan (nieuwe)

Nederlandse retailklanten en voorts sinds 2017 automatisch de fiscale gegevens van haar Nederlandse klanten met de Nederlandse belastingdienst deelt.

Het OM heeft De Nederlandsche Bank ("DNB") als primaire toezichthouder geconsulteerd en begrijpt dat er (ook) van de zijde van DNB geen belemmeringen zijn voor een transactieaanbod.

Het OM meent wel, dat de hiervoor beschreven gedragingen effectief dienen te worden bestraft op een wijze zoals hierna beschreven.

10. Afdoen van het strafrechtelijk onderzoek

10.1 Inhoud transactieovereenkomst

De transactieovereenkomst tussen het OM en Credit Suisse wordt integraal openbaar gemaakt.

10.2 Boete

Credit Suisse zal in het kader van deze transactie in totaal EUR 5.000.000 aan de overheid betalen. Bij de vaststelling van de hoogte van de boete is meegewogen dat enkel een significante boete recht doet aan de ernst, omvang en duur van de geconstateerde feiten.

De hoogte van de boete is tot stand gekomen op basis van de strafdreiging van medeplichtigheid bij het doen van onjuiste aangifte door de onderzochte 12 voormalige Rekeninghouders in 80 aangiftetijdvakken.

Voor een dergelijk vergrijp kan per onjuiste aangifte een boete van de zesde categorie worden opgelegd. Gelet op de organisatorische veranderingen die Credit Suisse heeft doorgevoerd, het ophouden te bestaan van Credit Suisse, de destijds al sterk verminderde draagkracht van Credit Suisse alsmede het tijdsverloop sinds de gedragingen, komt het OM toepassing van de vijfde boetecategorie meer passend voor.

Dit plaatst de transactie tot slot in verhouding tot buitenlandse transacties die voor gelijksoortige gedragingen zijn aangegaan, maar waarbij een hoger aantal klanten en belegd vermogen betrokken waren.

10.3 Te publiceren toezeggingen

UBS zal zich als moedermaatschappij van Credit Suisse, publiekelijk committeren om het verscherpte beleid van Credit Suisse op het vlak van naleving van belastingwetgeving door cliënten van de bank voort te zetten en zo nodig periodiek te updaten.

* * *

